

OMFORENT DOKUMENT FOR IDRETT OG FYSISK AKTIVITET LYNGDAL KOMMUNE 2023-2024

Åpning av dagsturhytta i Lyngdal 30.4.2023

INNHold

Formål for strategidokument	
Idrett- og friluftsliv. Bakgrunn, virkeområde, avgrensinger og begrepsavklaringer	5
Definisjoner og begrepsavklaringer	5
Nasjonale og lokale føringer	7
Status og situasjonsbeskrivelse	10
Lyngdal sør	10
Lyngdal nord	13
Utfordringsbildet for kommunen og satsingsområder	16
Prioritert handlingsprogram for spillemiddelsøknader 2023	
Ordinære anlegg	18
Nærmiljøanlegg	20

FORMÅL FOR STRATEGIDOKUMENT

Idrett- og Friluftsliv. Bakgrunn, virkeområde, avgrensinger og begrepsavklaringer.

Dette dokumentet gir en oversikt over idrettsanlegg og anlegg for fysisk aktivitet i Lyngdal kommune. Det gir også en beskrivelse av behov for nye anlegg i kommunen.

Siste del av dette dokumentet er en handlingsplan for anlegg som er under utbygging eller planlagt. Handlingsplanen danner grunnlaget for prioriteringer av spillemidler.

Utvalg for kultur og samskaping har delegert myndighet til å foreta årlig rullering av handlingsplanen.

I kulturdepartementets bestemmelser om spillemidler, heter det at:

«Anlegget skal være del av en vedtatt kommunal plan som omfatter idrett og fysisk aktivitet».

Definisjoner og begrepsavklaringer

Idrett:

Med idrett menes aktivitet i form av konkurranse, eller trening i den organiserte idretten.

Fysisk aktivitet:

Med fysisk aktivitet menes egenorganisert trenings- og mosjonsaktiviteter, herunder friluftsliv og lekpregede aktiviteter.

Friluftsliv:

Med friluftsliv menes opphold og fysisk aktivitet i naturen, skole eller fritiden, med sikte på miljøforandring og opplevelser. Friluftsliv inngår her innen begrepet fysisk aktivitet.

Idrettsanlegg:

Med idrettsanlegg menes sted der idrett utføres. I forhold til spillemiddelfordelingen opereres det med følgende klassifisering: Nærmiljøanlegg, ordinære anlegg og nasjonale anlegg.

Nærmiljøanlegg:

Med nærmiljøanlegg menes anlegg eller områder tilrettelagt for egenorganisert fysisk aktivitet, hovedsakelig i tilknytning til skole – eller boområder. Områdene skal være allment tilgjengelige og beregnet primært på barn og ungdom. Nærmiljøanlegg kan kun unntaksvis brukes til organisert fysisk aktivitet, og skal ikke ivareta den organiserte aktivitetens behov på fast basis.

Ordinære anlegg:

Med ordinære anlegg menes anleggstyper nært knyttet til konkurranse – og treningsvirksomhet for idrettsorganisasjonene.

Nasjonale anlegg:

Lyngdal kommune har ingen slike anlegg i dag og har ingen planer for slike anlegg i nærmeste fremtid.

Friluftsområder:

Med friluftsområder menes store, ofte uregulerte, områder som vanligvis er i privat eie og omfattes av allemannsretten. Områdene brukes i rekreasjonssammenheng til turliv, jakt, fiske, trim og aktiv trening. I kommuneplanens arealdel er friluftsområdene oftest vist som LNF – område.

I reguleringsplansammenheng kan friluftsområder avsettes til spesialområder for friluftsliv (jf.plb § 25, nr 6.)

Friområder:

Med friområder menes avgrensede områder med spesiell tilrettelegging og opparbeiding for allmennhetens rekreasjon og opphold. Dette kan være parkanlegg, turveier, lysløyper, lekeplasser, nærmiljøanlegg og badeplasser

Foto: Hallgeir Fiddan

Nasjonale og lokale føringer

Nasjonale føringer

Idrett og fysisk aktivitet for alle innebærer at staten gjennom sin virkemiddelbruk skal legge til rette for at alle som ønsker det, skal ha mulighet til å delta i idrett eller drive egenorganisert fysisk aktivitet. Den viktigste forutsetningen for dette er satsning på anlegg for idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv. Staten har utarbeidet handlingsplan for fysisk aktivitet 2020-2029, «Sammen om aktive liv». Dette er et viktig dokument som det er naturlig at kommunen ser til i sitt arbeid med fysisk aktivitet og folkehelse.

Klima- og miljødepartementet er fagdepartementet for friluftsliv, og har ansvaret for tilskuddsordninger, lovverk og andre virkemidler på området. Barn, unge og personer

som er lite fysisk aktive, er prioritert i statens friluftslivsarbeid. Den viktigste målsetningen er å stimulere til at flest mulig blir aktive deltakere i friluftsliv. Friluftsliv er en viktig del av folkehelsearbeidet, og friluftslivstiltak nær der folk bor, er prioritert.

Når det gjelder spillemidler til anlegg understrekes det fra kulturdepartementet (KUD) at barn og ungdom er prioriterte målgrupper.

Kulturdepartementet delegerer myndighet til fylkeskommunene for å forvalte spillemidlene. For å komme i betraktning til disse midlene, skal kommunen ha politisk godkjente planer for utvikling av denne type anlegg. Kommunens administrasjon samordner alle søknader årlig. Dette gjelder både kommunens egne søknader og søknader fra lag/foreninger. Søknadene om spillemidler sendes til fylkeskommunen for videre behandling. Dette er en årlig prosess og i tråd med føringer fra KUD.

Kulturdepartementet stiller krav om at det skal være vedtatt en kommuneplan for idrett og fysisk aktivitet. Tiltak som tenkes finansiert gjennom spillemiddelordningen må ligge inne som et prioritert tiltak i handlingsprogrammet i denne planen.

Handlingsprogrammet er den kortsiktige delen av kommunedelplanen, og er en oversikt over planlagte anlegg eller tiltak i kommunen neste fire år. Denne skal som nevnt rulleres hvert år.

Det skal være samsvar mellom kommunens handlingsprogram og prioriterte søknader om spillemidler. De prioriterte søknadene samles i to grupper; Ordinære anlegg og Nærmiljø anlegg.

Regionale føringer

Agder fylkeskommune har under arbeid en regional plan for fysiske aktive liv som skal være gjeldende fra 2024-2034. Denne planen vil ha innvirkning på Lyngdal kommune sitt arbeid med gjeldende tema.

Lokale føringer

Det omforente dokumentet for idrett og fysisk aktivitet skal bidra til å ivareta målrettet utbygging, tilrettelegging og vedlikehold av anlegg og områder for idrett og friluftsliv,

inntil en ny kommunedelplan er på plass. Den skal også samordne koordinering av andre tiltak innen friluftsliv, og handlingsdelen skal dokumentere behov for areal for lek, friluftsliv og idrettsaktiviteter. I 2023 har kommunen utarbeidet folkehelsestrategi. Det er viktig å se planen for fysisk aktivitet i sammenheng med denne strategien. Lyngdal kommune jobber i tillegg med sti og løypeplan sammen med Lister friluftsråd . Dette blir et viktig verktøy for å kartlegge hva vi har, og hva vi må jobbe videre med.

Foto: Lyngdal kommune

Status og situasjonsbeskrivelse

Under vises en oversikt over utvalgte idrettsanleggs og friluftsanlegg.

Foto: Ole Aa. Brattfjord, Lyngdal kommune

Lyngdal sør

Idrettshaller og anlegg

I Lyngdal sør eier og driver kommunen to flerbrukshaller, i tillegg til ordinære gymsaler på skolene.

Sørlandsbadet eies av kommunen og fylkeskommunen, men driften forvaltes av Sørlandsbadet AS.

Utover dette eies og drives alle større idrettsanlegg av andre private aktører, hvorav Lyngdal Idrettslag er den største eier/driver. Tilbudet til innbyggere i kommunen er i stor grad avhengig av de private aktørenes idrettsanlegg, både når det gjelder drift av eksisterende anlegg og utvikling av nye anlegg.

Lyngdal Idrettslag, har de senere årene hatt store oppgraderinger, spesielt på Fibo hallen. Lyngdal IL har også bygget et utendørs padel-anlegg i 2023.

Hallen på Lyngdal Ungdomsskole, Sørlandsbadet og hallene ved KVS ,fremstår som i god stand. Håndballgruppen som i stor grad disponerer Lyngdalshallen, har ytret ønske om oppgradering av kioskløsning og inngangspartiet. Lyngdalshallen er over 30 år gammel og har behov for vedlikehold.

Lyngdal Frisbeeklubb jobber aktivt med å tilegne seg eget anlegg, som skal være åpent for alle.

Lyngdal turnforening har i løpet av de siste årene hatt stor medlemsvekst. Imidlertid er det store utfordringer med fasiliteter til turnaktivitet. Det er også generelt store utfordringer med hallkapasitet i Lyngdal sør. Det vises til denne problematikken under «Utfordringsbildet i Lyngdal kommune og satsingsområder.»

Lyngdal stadion vil i de kommende år ha behov for flere oppgraderinger på banene, blant annet utskifting av kunstgress. I tillegg må Idrettslaget og kommunen forholde seg til EU sin nye forskrift som omhandler gummigranulat. Denne vil ha effekt fra 2031.

Lyngdal I.L. laget i 2021 en plan for utskifting av kunstgress som går frem av handlingsplanen. Anleggene ved Lyngdal stadion vurderes som svært viktige arenaer for folkehelse for mange av kommunens innbyggere. I 2022 har det blant annet blitt gjort store utbedringer i FIBO-hallen. Idrettslaget venter på siste delutbetaling av spillemidler til Fibohallen - derfor er denne plassert øverst på prioriteringslista.

Idrettslag

Det er flere registrerte idrettslag og klubber i Lyngdal, og Lyngdal Idrettslag er det største laget. For øvrig finnes det blant annet hest og ponni klubb, karate, crossklubb, frisbeegolf, Lyngdal skytterlag, volleyballklubb, dykkerklubb, turnforening, sykkelklubb og idrettslag i Kvås og Korshamn.

Foto: Lister Friluftsråd

Friluftsområder

Aktivitet med skilting og merking av turstier har økt de siste årene. Det finnes en rekke turløyper med ulik vanskelighetsgrad i Lyngdal. Nytt av året er Sherpahytta på Vågefjellet i Lyngdal sentrum.

Lyngdal kommune har et tett samarbeid med Lister Friluftsråd for utvikling av friluftsområder. Blant annet arbeides det med Sti og løypeplan.

Det er over 20 merkede turløyper i den sørlige delen av kommunen. Det finnes mange gode og varierte tur- og friluftsområder i Lyngdal, de fleste driftes og vedlikeholdes av frivillige i samarbeid med kommunen. Blant annet vedlikeholdes det viktigste turområdet i Lyngdal, Skrelia, av Lyngdal Rotary. Sherpahytta har en driftsavtale med FOT (Flekkefjord Opland turistforening). I Lyngdal finnes også Barnas Turlag, som er et positivt tiltak for barn.

Kvavik.

Kvavik er et viktig kommunalt friluftsområde. Det er Lyngdals største sandstrand og blir aktivt brukt til familieaktiviteter som blant annet padling og bading sommerstid. På vinterstid blir Kvavik brukt til skøyteaktivitet når forholdene ligger til rette for det.

Det er ønskelig med mer tilrettelegging og universell utforming i området. Kvavik er et statlig sikret friluftsområde. Det finnes en egen forvaltningsplan for statlig sikrede friluftsområder, og det er mulig å søke midler utenom de ordinære spillemidlene for denne type områder. Kvavik har i 2023 også fått en spennende terrengsykkel løype, opparbeidet av Lyngdal Sykkelklubb.

Skjærgårdsparken

Det finnes mange områder i skjærgården som er offentlig tilgjengelige. I Lyngdal er syv statlig sikrede områder i skjærgården som er driftet av skjærgårdstjenesten: Bjødnesodden, Epledal, Bærøy, Kjøpsøy, Langevågen, Sutnøy og Sælør.

Foto: Hallgeir Fiddan

Lyngdal nord

Idrettshaller og anlegg

Nord i Lyngdal kommune finnes det to flerbrukshaller, en på Konsmo og en på Byremo. Hallen på Byremo er i privat eie og drives av Byremo Kulturbygg AS. Lyngdal kommune leier treningstid av Byremo kulturbygg AS. Idrettshallen har fullverdig håndballbane, 3 oppmålte volley- og badmintonbaner, tennisbane, basketballbane, treningssenter og spinning rom. Idrettslagene i kommunen trener gratis i hallene. I 2024 planlegges energieffektiviserende tiltak i Byremohallen. Det skal søkes spillemidler til disse tiltakene.

Konsmo flerbrukshall er også i privat eie, men leies og drives av kommunen. Hallen holder god standard, med foaje, fire garderober, godkjent volleyballbane, en scene og teleskoptribune.

Det finnes en kommunal svømmehall på Byremo med ett basseng som er åpent mellom oktober og april.

Helle stadion er en flerbruksbane 11 bane i kunstgressdekke, 400 meter løpebane. Standard er forholdsvis god ut fra alder. Det er nå etablert tennisbanen og tilrettelagt for skøytebane i nærheten av Helle stadion.

Det finnes ballbinger og balløkker ved Byremo Ungdomsskole, Konsmo barneskole og Øvre Helle byggefelt, samt balløkke på Sveindal, Lyngbakken, Konsmo sentrum og på Løkkan.

Frisbeegolfbanen på Konsmo er et godt besøkt idrettsanlegg. Det finnes også en flott 18 hulls frisbeegolfbane i Byremoparken.

På Konsmo er det et utendørs skyteanlegg, med elektroniske blinker og styring. Banen har tilhørende klubbhus og støyvoll.

På Byremo finnes det innendørs skytebane i kjelleren på Byremohallen.

Idrettslag

Det er to idrettslag i den nordlige delen av Lyngdal, Grindheim IL og Konsmo IL. Det finnes to skytterlag, på Grindheim og Konsmo. I tillegg er KRIK et aktivt idrettslag. NMK Konsmo er nasjonalt en sentral klubb innen motorsport.

Friluftsområder

Statlig sikrede friluftsområder i kommunen er Byremoparken, Sundet, Skofteland-området og Konsmoparken som ligger midt i Konsmo sentrum. Helt nord i kommunen på Sveindal ved Hanekilen finnes det et friområde. Utover de statlig sikrede friluftsområdene er det de siste årene blitt ferdigstillt mange friluftsprosjekter i Lyngdal nord.

Hisåsen

Sundet

Friluftsområdet har badeplasser, klatreløype, turområde, gapahuk, fiskebrygge, utsettingsplass for båter, kano- og båtutleie samt ulike aktivitetstilbud. Området er tilrettelagt med parkeringsplass, toalettanlegg og adkomst til vann for bevegelseshemmede. Kommunen har gratis utleie av 5 kanoer, og to båter. Det er avsatt midler til oppgradering av Sundet, og det arbeides med nye turstier fra parkeringsplassen mot Ågedal. Nye infotavler er under arbeid og ventes ferdig våren 2024.

Byremoparken

Friluftsområdet har badeplasser, turområde, gapahuk, utsettingsplass for båter, samt ulike aktivitetstilbud. Området er tilrettelagt med parkeringsplass, toalettanlegg, frisbeegolfbane, bryggeanlegg, sandvolleybane og gapahuk. Det er også adkomst til vann for bevegelseshemmede

I tillegg jobbes det med et skileikanlegg som skal brukes vinterstid. Kommunen har gratis utleie av 4 kanoer og to båter. Nye infotavler er under arbeid og ventes ferdig våren 2024.

Konsmoparken

Midt i Konsmo sentrum som ligger ved elva Audna finner man Konsmoparken. Området er et statlig sikret friluftsområde som er tilrettelagt for lek, trening, friluftsliv og rekreasjon.

Parken er opparbeidet de senere år og inneholder fasiliteter som BMX-sysselbane, naturklatrejungel, badeplass/ lagune, treningshjørne, grillplass, sandvolleyballbane, fiskeplass, turstier, toalett, frisbeegolf og aktivitetsområde med lekestativer for barn.

Det er etablert en skatepark med skateelementer, og det er laget en utescene med strømtilkobling i tilknytning til denne.

Det meste av Konsmoparken er universelt utformet og tilrettelagt for rullestol.

Barnevandrerstien

Barnevandrerstien har vært et satsingsområde innen friluftsliv og tursti. Stien kombinerer kulturhistorie og folkehelse, og blir både brukt av lokalbefolkningen og tilreisende. Stien er merket og blir ryddet årlig av en velforening. Det er planlagt en gapahuk i tilknytning til stien. Tidligere var det en koordineringsgruppe som fylkeskommunen organiserte, denne gruppen eksisterer ikke lenger. Det er noe uklart hvordan utvikling av barnevandrerstien skal organiseres fremover.

Konsmo motorbane

Konsmo motorbane ligger på Øydneskleiv og eies av NMK Konsmo. Banen har høy aktivitet med treninger så godt som ukentlig fra april til ut september, og arrangementer for både ungdom og voksne, på landsnivå. Aktiviteter for barn er Bilcross, Rallycross og Crosscart med oppstart fra 6 års alder. Fra 2022 er det jobbet med videreutvikling av banen, og spillemiddelsøknaden for dette prosjektet vil bli fornyet i 2024.

Utfordringsbildet i Lyngdal kommune og satsingsområder.

I den sørlige delen av kommunen er det behov for universelt utformede turløyper. Universelt utformet badeplass var et prioritert tiltak fra kommunens side i 2022. Det ble ferdigstilt universelt utformet baderampe på Rosfjord i 2023.

Den nordlige delen av Lyngdal har nå fått flere turløyper finansiert av Audnedalspakka, og spillemidler.

Det er ønskelig å utvikle flere områder i Lyngdal sør, blant annet på Kvavik, Alleen og Rom. Sti og løypeplanen vil være et viktig verktøy i prioriteringen av utvikling av turløyper i nærmiljøet.

Grindheim IL jobber med planer om utbedring av lysløype på Byremo. Det er fortsatt behov for lysløype i Lyngdal sør.

Lyngdal mangler gode fasiliteter innen turn. I Lyngdal finnes det et begrenset alternativ for de aller minste. Etterspørselen etter fasiliteter tilpasset turning henger sammen med for liten kapasitet i hallene i Lyngdal sør. I 2023 har en arbeidsgruppe kartlagt behov for hallkapasitet i lyngdal kommune- konklusjonen er at det er stort behov for mer hallkapasitet. To alternativer er utredet, en hall i tilknytning til Fibo-hallen og en på «Ølhaugen» ved Lyngdal stadion/Lyngdal u-skole. Prosjektrapporten fra arbeidsgruppen legges ved denne planen. Kommunedirektøren har ikke funnet midler til ny hall i budsjettet for 2024.

Rallycrossbanen på Konsmo har et aktivt og profesjonelt miljø. Det er foretatt større oppgraderinger på banen. NMK Konsmo venter på tilsagn på spillemidler. Søknaden fornyes 2024.

Kommunen har, og vil i fremtiden ha utfordringer i forhold til barn og unge og fysisk aktivitet. Man må legge til rette for å finne tilbud og arenaer som fenger, både innen organisert og uorganisert aktivitet. Barn og unge må involveres i arbeidet med å finne løsninger som er tilpasset de selv.

Folkehelseperspektivet bør ligge til grunn når en ny kommunedelplan for idrett og friluftsliv skal skrives, og settes søkelys på livslang idrett. Hovedfokuset for idretten i Lyngdal kommune bør være tilrettelegging for å kunne drive med idrett på ulike nivåer i alle aldre. Allsidig aktivitet må prioriteres i ung alder. Samarbeid mellom kommunen og lag/foreninger blir viktig i dette arbeidet.

Kommunen tilbyr gratis treningsfasiliteter til lag og foreninger, og har tiltak (lokal fritidskasse) som kan bidra til å redusere økonomi som barriere for deltakelse i idretten.

Kommunens kanskje aller største utfordring er egen investeringsevne i årene som kommer. Muligheten for utvikling av anlegg for friluftsliv og idrett er avhengig av at kommunen selv kan investere i nye prosjekter, så vel som å oppgradere allerede eksisterende fasiliteter.

Prioritert handlingsprogram for spillemiddelsøknader 2023

Følgende handlingsprogram er kommunens prioritering av idrettsanlegg som skal tildeles spillemidler, som danner grunnlaget for fylkeskommunens tildeling av spillemidler. Anlegg som har fått tilsagn om spillemidler er tatt ut av handlingsplanen, selv om prosjektene ikke er ferdige.

Ordinære anlegg

Pr.nr	Anlegg	Prosjektansvarlig	Merknad/ Sted	Status	Kostnad
1	Rehabilitering av Fibo-hallen	Lyngdal IL	Delprosjekter: Friidrettsdekke (250 000) Kunstgress (1 600 000) LED-lys (700 000) Rehab. av tak (1 000 000)	F	3 550 000
2	Oppgradering Kongsmo Motorbane – Rallycrossbane	NMK Kongsmo	Kongsmo	U	2 500 000
3	Sherpasti Vågefjell	Flekkelfjord og Opland turistforening	Lyngdal sentrum	F	2 000 000
4	ENØK-tiltak Byremohallen	Byremo kulturbygg AS.	Byremo	P	4 200 000
5	Sherpahytta, Vågefjell	Lyngdal kommune	Vågefjell	F	1 000 000
6	Garasjebygg Helle Stadion	Kongsmo IL	Kongsmo	P	Uavklart
7	Ny idrettshall – Lyngdal Sør	Lyngdal kommune	Lyngdal	P	44 000 000
8	Nytt lagerbygg Lyngdal stadion	Lyngdal IL	Lyngdal stadion	P	2 000 000

9	Rehabilitering av kunstgress, hovedbane	Lyngdal IL	Lyngdal stadion	P (2023-2026)	2 500 000
10	Rehabilitering av kunstgress, Fibobanen	Lyngdal IL	Lyngdal stadion	P (2026-2029)	2 500 000
11	Rehabilitering av kunstgress, Kiwi-banen	Lyngdal IL	Lyngdal stadion	P (2030-2031)	2 000 000
12	Padel innendørs bane Byremo	Grindheim IL	Byremo	Uavklart	7 000 000
13	Via ferrata Vågefjell	Flekkefjord og Opland turistforening	Lyngdal	P	500 000

Nærmiljøanlegg

Pr.nr.	Anlegg	Prosjektansvarlig	Merknad / Sted	Status	Kostnad
1	Universelt utformet badeplass Rosfjord	Lyngdal kommune	Rosfjord	F	1 000 000
2	Stier fra Sundet mot Ågedal	Ågedal Grendelag	Konsmo	U	110 000
3	Utvikling av Sundet Friluftsområde	Ågedal Grendelag	Konsmo	U	600 000
4	Utendørs padel-anlegg Lyngdal stadion	Lyngdal IL	Lyngdal	F	300 000,-
5	9-hulls Frisbeegolf-bane ved Konsmo skole	Konsmo IL	Helle	P	60 000,-
6	Barnevandrerstien Vest – gapahuk	Barnevandrersenteret på Konsmo	Konsmo	P	150 000
7	Gapahuk	Løkkkan vel	Byremo	P	75 000,-
8	Rehabilitering ballbinge Oftebro	Oftebro Velforening	Lyngdal	P	Ukjent
9	LUS Sandvolleybaner – ny sand	Lyngdal kommune	Lyngdal ungdomsskole	P	100 000
10	Universell tilrettelegging og flere tiltak for fysisk aktivitet på Kvavikstranda	Lyngdal kommune	Lyngdal	P	Ukjent

Forklaring til forkortelser:

F = Ferdig.

U = Under arbeid.

P = Planlagt

Postadresse:
Postboks 353, 4577 lyngdal

Telefon: +47 38 33 40 00
Org.nr.: 922 421 498

E-post: post@lyngdal.kommune.no
www.lyngdal.kommune.no

**LYNGDAL
KOMMUNE**